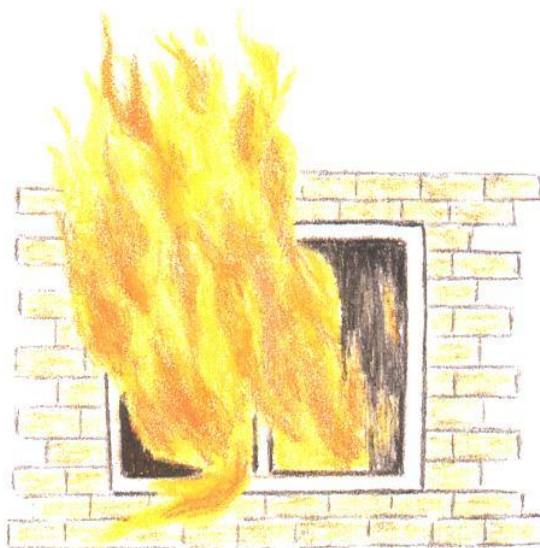

Brandskydd för alla

Hur kan Du förhindra en brand?

Och vad gör Du om det börjar brinna?

Läs på
så är Du förberedd och klarar Dig bättre
om olyckan skulle vara framme

”Det händer inte mig”

25 000 brandskador i våra bostäder anmäls årligen till försäkringsbolagen.
Det motsvarar 75% av alla bränder.

Antalet brandskador i bostäder har *ökat* de senaste åren.

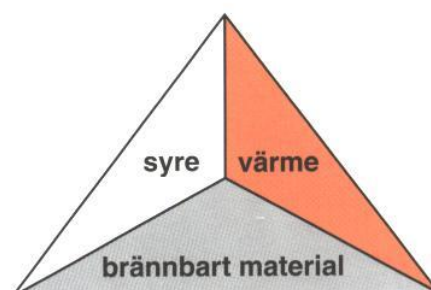
De vanligaste brandorsakerna är:

- Anlagd brand
- Elektriska fel
- Torrkokning
- Uppvärmning av hus
- Öppen låga

Med bättre kunskap om riskerna kan vi minska antalet bränder. Det är också viktigt att känna till hur vi kan släcka en brand.

Det är tre faktorer som behövs för att en brand ska kunna uppstå.

Om en av dessa faktorer tas bort, släcks branden.

Innehåll

Det händer inte mig	2
Den farliga rökningen	3
Fett som börjar brinna	3
Alla våra elapparater	4
Levande ljus och fyrverkerier	5
Brandfarliga vätskor och gaser	5
I allmänna utrymmen	6
Så skyddar Du Dig	6
När det gäller sekunder och minuter	7
Så släcker Du	7
Rädda Larma Släck	8

Informationen i denna skrift ger Dig kunskaper om både risker och åtgärder vid brand. Den tar inte många minuter att läsa.

Minuter som du aldrig behöver ångra.

Den farliga rökningen

Du vet säkert, att den vanligaste orsaken till att människor mister livet vid bränder börjar med glöden från en cigarett... Att inte röka i sängen är självklart för de flesta.

Det är naturligtvis lika farligt att somna med cigaretten framför TVn i vardagsrummet.

Det krävs ingen öppen eld för att man ska sövas till döds. Det räcker med den koloxid som utvecklas vid förbränning av materialet i t ex möblerna.

Försäkra Dig om att **fimparna** är **släckta** när Du tömmer askkoppen. Ett säkert sätt är att **spola fimparna i vatten** innan du kastar dem!

Fett som börjar brinna

SÅ SLÄCKER DU:

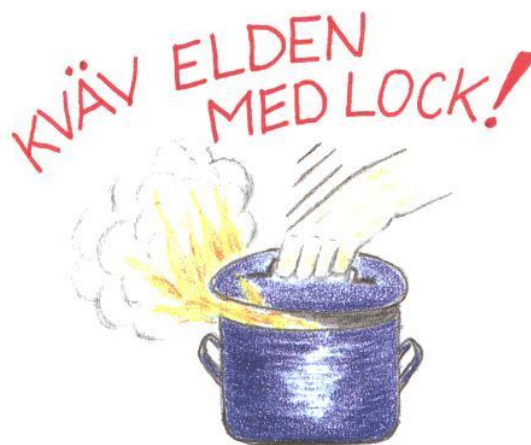
- **Kväv elden med ett lock eller något annat som stoppar syretillförseln**
- **Stäng av fläkten**
- **Använd ALDRIG VATTEN på brinnande olja, fett eller stearin!!!**

Fett och olja kan börja brinna om det får för hög temperatur. När du steker, gör fondue eller friterar bör du därför alltid **ha ett lock till hands**. Mat kan faktiskt också börja brinna om den kokar torr.

Den här typen av brand **måste kvävas** och det gör du enklast med locket som hör till pannan eller grytan.

Ta för vana att inte lämna köket när du håller på med matlagning!

Rengör regelbundet *filtret till köksfläkten*. Där fastnar fett, och om olyckan är framme kan branden lätt sprida sig i köket och ventilationskanalen.

Alla våra elapparater

SÅ SLÄCKER DU:

- Drag ur kontakten eller stäng av apparaten via strömbrytare
- Släck med vatten eller använd Din handbrandsläckare

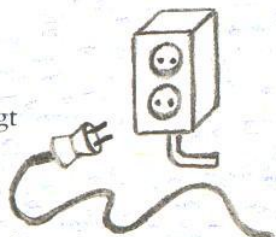

Elektriska apparater kan bli överhettade. Det är också en av de stora brandorsakerna. Ta för vana att alltid dra ur stickproppen när Du har använt *kaffebryggaren, strykjärnet och brödrosten*. Alla kaffebryggare har inte termostat som stänger av dem automatiskt om man själv glömmer det. Vill det sig då illa kan det finnas något brännbart i närheten. *Brödrosten* ska placeras fritt från brännbart material, liksom *armaturer*, speciellt *halogenlampor och spotlights*. Var uppmärksam på vilket avstånd som anges på armaturen.

Ett bra sätt att undvika *TV-bränder* är att alltid stänga av TVn med strömbrytaren, inte bara med fjärrkontrollen, när du lämnar den för dagen eller natten.

Det är också viktigt att *TVn, videon, stereon mm* står fritt, så att luftcirkulationen inte hindras när de står i hyllor och stereobänkar. Ställ inte levande ljus, dukar, blommor m.m. på TVn, videon eller stereon. Troligen har flera av "TV-bränderna" orsakats av stearinljus.

Vill Du känna dig riktigt säker när Du ska vara borta en längre tid: Dra ur stickpropparna när du lämnar bostaden!

Brand i *tvätt- och diskmaskiner* är vanligare än man tror. Låt inte tvätt- eller diskmaskinen vara på när Du går och lägger Dig eller går hemifrån.

En *torktumlare* ska göras ren varje gång man använt den eftersom luddet kan bli brandfarligt.

Elelement och *bastuaggregat* är farliga ställen att torka tvätt på. Det behövs ingen öppen eld för att starta en brand, det räcker med brännbart material och tillräckligt hög värme...

En träpanel som börjat kolna eller en lampskärm som blivit brunfläckig, är tecken på att värmen är för hög. Det kan också bero på för dålig ventilation.

Vid dessa tecken, byt ut panelen i bastun, skärmen på lampan och kontrollera att det är rätt watt på glödlamporna. De s k långlivs-lågenergilamporna utvecklar betydligt mindre värme och drar mindre ström.

Apparater kräver också *omvårdnad*. Se till att sladdar och kontakter är hela. Byt omedelbart ut lysrör som blinkar. Att använda starkare glödlampor än vad armaturen tål (det brukar stå på armaturen) är riskabelt och otillåtet. Det finns också risk för brand/olyckor om man använder fel typ av säkringar ("proppar").

Om elapparater behöver lagas eller sladdar bytas ut, är det en god investering att vända sig till en fackman. "Hemmagjorda" elarbeten, som orsakar en brand/olycka kan göra att Du inte får ersättning från försäkringsbolaget.

Levande ljus och fyrverkerier

SÅ SLÄCKER DU:

Om det är möbler, papper och tyger som fattar eld:

- Släck med vatten eller använd Din handbrandsläckare

Visst är det mysigt med *levande ljus*. Men undanröj riskerna för brand. Välj ljusstakar i oibrännbart material och som står stadigt.

Placera ljusen på säkert avstånd från brännbart material. Ljusmanchetter kan innebära en risk, då de oftast är av tyg.

Den som går sist ut ur rummet släcker ljusen!

Lämna aldrig barn ensamma med levande ljus eller öppen eld!

Fyrverkerier kan vara festliga, men kräver en hel del av den som handskas med dem. Faktum är att de orsakar många bränder.

Följ anvisningarna och fyra inte av raketer så att de kan hamna på någons balkong, fönster eller annat ställe där de kan orsaka en brand.

Brandfarliga vätskor och gaser

SÅ SLÄCKER DU:

- Använd en pulversläckare eller kväv branden med en filt eller liknande

Brandfarliga vätskor, såsom bensin, T-röd och fotogen, ska förvaras i sina originalförpackningar och på ställen där barn inte kommer åt dem.

Eftersom de här vätskorna avger ångor, som är *explosiva*, är det förenat med livsfara att tända en grill eller brasa med dem. Då ska tändvätska eller tändpapper användas.

I bostaden får man förvara maximalt 10 liter brandfarliga vätskor. Det gäller behållare märkta med *mycket brandfarligt* eller *brandfarligt*. Blöt trassel och trasor, som använts till t ex möbelpolish, terpentin och teakolja, de kan självantända.

En installation med *gasol* måste kollas ibland så att den inte läcker. Se till att slangarna är hela och att gasoltuben står skyddad på en sval

plats. Gasol är en mycket explosiv gas, varför hanteringen är väldigt viktig! Gasen i våra spisar är lika explosiv.

Var noga med att få rätt sorts gasol. Industriegasol i hushållsapparater ger en farlig förbränning – koloxid.

I allmänna utrymmen

Tänk på att **brännbart material** i trapphus, källare och vindar m.m. kan innebära risker, både för oss själva och andra. Det gäller också utrymmet innanför Din egen dörr.

Dessutom kan brännbara saker innebära risk för **anlagd brand**. Minst var fjärde brand är anlagd. Var gärna lite extra observant på främlingar i huset.

Du kan också hjälpa till genom att vara uppmärksam på att **elmateriel** (vägguttag, tryckknappar, armaturer, ledningar m.m.) i allmänna utrymmen är i bra skick. Anmäl till fastighetsägaren om något är skadat eller inte fungerar. Se till att luckor och dörrar till sopnedkast och soprum är stängda. De kan annars bli de vägar som elden sprider sig genom.

”Prylar”, som cyklar, barnvagnar, pulkor m.m. i trappuppgångar och andra allmänna utrymmen kan utgöra en fara. De kan göra det svårare att ta sig ut när utrymmet börjar fyllas med rök och sekunder och minuter är livsavgörande. Det är också viktigt att Räddningstjänsten kan ta sig fram obehindrat.

– Så, **håll trapphus och gångar fria!**

Bilar är ibland **hinder** för räddningstjänsten. Parkera så att du inte spärrar infarter och räddningsvägar. Balkonger, som kan användas som utrymningsvägar, får förstås inte heller blockeras med föremål.

Tänk på att glasföremål i fönsterkarmen kan bli ”brännglas”.

Så skyddar Du Dig

En brandvarnare

är en billig livförsäkring. Den reagerar på den livsfarliga röken och varnar Dig. Du bör åtminstone ha *en* i Din bostad, placerad i taket i hallen/rummet utanför sovrummet, minst 50 cm från väggen. Ta för vana att kontrollera att den fungerar minst en gång i kvartalet. Det gör Du genom att trycka in testknappen eller att hålla ett nysläckt stearinljus under brandvarnaren.

Byt batteri en gång per år. Du kan exempelvis ha som regel att byta batteri till varje advent eller efter varje semester.

En ”timer”

kan också vara ett bra hjälpmedel. Den kan exempelvis kopplas till kaffebyggaren, brödrosten m.m. och slår av strömmen efter en bestämd tid.

Lås inte in dig

Om Du låser dörren eller gallergrinden inifrån med nyckel, blir det mycket svårare att ta sig ut när det brinner. Det försvårar också för Räddningstjänsten att rädda Dig i en nödsituation.

Barn och eld kan vara en farlig kombination. Se till att hålla tändstickor och tändare utom räckhåll för små barn. Lär dem sedan att ”umgås” med elden på ett riktigt sätt.

En **hemförsäkring** kan givetvis inte skydda Dig mot brand, men om olyckan skulle vara framme, är det bra att ha en täckande försäkring. Förvara gärna en förteckning och fotografier på föremålen i Ditt hem på en säker plats någon annanstans.

När det gäller sekunder och minuter!

Om det börjar brinna har Du bara några minuter på Dig innan bostaden är fylld med rök.

Då måste Du handla snabbt och rätt!

Röken är det största hotet när det brinner. Den söver och kväver och gör det svårt att orientera sig. Röken stiger alltid uppåt. *Nere vid golvet, under röken, kan du se bättre och andas lättare.*

Välj säkraste vägen ut!

Undvik om möjligt trapphus och rökfyllda rum. Öppna inte genast en stängd dörr, som du kommer till på vägen ut. Försök ta reda på om det brinner på andra sidan genom att känna på dörren. Om den är varm upptill brinner det förmodligen på andra sidan. Försök i så fall att hitta en bättre väg ut - en annan dörr eller ett

fönster. **Stäng alla dörrar bakom dig.** En stängd dörr stoppar upp branden och gör det svårare för den att sprida sig. Du vinner tid åt dig själv och räddningsstyrkan.

Om det brinner utanför Din lägenhet, kan det vara tryggast att stanna kvar i den tills räddningstjänsten hjälper dig ut. Ge dig till känna på ett säkert sätt när räddningsstyrkan kommer.

Du kan rädda liv genom att känna till hur man sätter sig i säkerhet, där du befinner dig. Kanske finns det **speciella nödutgångar**. Lär dig dem! Det brukar finnas skyltar med en springande "gubbe".

Åk aldrig hiss när det brinner!

Larma!

När du kommit ut - stanna kvar utomhus! Larma räddningstjänsten på tel 112 och meddela var det brinner.

Så släcker Du

Många mindre bränder i hemmet kan Du släcka **utan någon speciell släckutrustning**. Ibland räcker det med vatten eller att kväva elden med en filt, matta eller liknande.

Eld i trä, papper och tyg släcks bäst med vatten.

Eld i fett, gas och brandfarliga vätskor släcks **enbart genom kvävning**. Vatten på brinnande fett/olja får helt motsatt effekt och ger en explosion, som kan sprida branden och ge svåra brännskador.

Du kan skaffa en **handbrandsläckare** med beteckningen A eller ABE, klass II eller III för villan, lägenheten, fritidshuset, m.m. Se till att familjemedlemmarna vet hur den används och kontrollera regelbundet att det finns tryck i den.

Det finns två bra släckmedel för bränder i bostäder: **skum** och **pulver**.

Skum sprutas med rörlig stråle. Böj dig ner och spruta från lågt läge. Skummet kväver och kyler och tar alltså bort brandens värme.

Pulver sprutas framför brandhärden. Det rullar sedan av egen kraft in över brandhärden. Böj dig ner. Också pulvret kväver och kyler.

Om det brinner i kläderna

1. Se till att personen **snabbt läggs ned**.
2. Rulla personen runt, då kvävs elden, eller **kväv elden** med något tätt material, t ex en matta, rock m.m. Skydda huvud och ansikte så mycket det går.
3. Kväv elden **från huvudet och nedåt**. Då minskar risken att lågorna slår upp i ansiktet.
4. **Kyl omedelbart** ned brända ställen på kroppen, minst 15 minuter.

Rädda Larma Släck

RÄDDA!

Om en brand bryter ut, så rädda först dem som är i livsfara.
Varna alla som hotas av branden!

LARMA!

Ring räddningstjänsten, telefon 0/112
och meddela var det brinner,
om det finns instängda människor,
vad som brinner och
vem det är som ringer!

SLÄCK!

Släck branden om den är så liten att du kan göra det utan risk!
Se till att någon möter räddningskåren/räddningstjänsten!

Om Du vill ha mer information eller har några frågor,
kan Du vända Dig till den lokala räddningstjänsten.